VIIKONVAIHDE

MAISTERI JA MAAJUSSI

Tuula Peltonen ja Mikko Savola korostavat kodin merkitystä tupakanvastaisessa valistuksessa.

Tumpataan tupakat

Kansanedustajat **Tuula Peltonen** (sd.) ja **Mikko Savola** (kesk.) sanovat vanhempien esimerkin ehkäisevän parhaiten nuorten tupakointia.

Tutkimusten mukaan noin viidesosa 14–18-vuotiaista suomalaisnuorista polttaa päivittäin. ”Kodin rooli kasvatustyössä on ensisijainen. Vanhemmilta opitut roolimallit ja käytöstavat ovat erittäin tärkeitä”, toteaa Peltonen.

Savolan mielestä vanhempien tulisi pystyä kertomaan tupakoinnin haitoista ja myös sopimaan jälkikasvun kanssa lopettamisesta. ”Tunnen perheitä, joissa porkkanana on tarjottu esimerkiksi mopon saantia tai ajokorttia, jos nuori jättää tupakointikokeilut väliin.”

Kouluissa pitää Peltosen mukaan kertoa riittävästi tupakoinnin haitoista, mutta myös lopettamisen hyödyistä, kuten rahansäästöstä.

Oma vastuu ratkaisee

Työikäisistä miehistä joka viides ja naisista joka kuudes tupakoi päivittäin. ”Luvut eivät kuulosta hyviltä. Tupakoinnin vaaroihin voimme lainsäätäjinä puuttua kuitenkin vain rajallisesti”, Peltonen pohtii.

”Parissa vuosikymmenessä luvut ovat pienentyneet paljon, mikä on hyvä suuntaus”, arvioi Savola.

Savukkeet tiskin alle

Maisterilla ja maajussilla on selkeitä näkemyseroja tupakkalain tiukennuksesta, jonka mukaan tupakkatuotteita tai niiden tavaramerkkejä ei ole saanut näkyä kauppojen tiskeillä vuoden alusta lähtien.

Peltonen uskoo, että uudistuksella pystytään vaikuttamaan sauhuttelun vähentämiseen. ”’Poissa silmistä, poissa mielestä’ sanotaan, ja se taitaa osua aika hyvin myös tupakkatuotteisiin.”

Savola on eri linjoilla. ”Tupakan piilottaminen tiskin alle saattaa aiheuttaa päinvastaisen reaktion ja tehdä asian jopa kiinnostavammaksi.”

Nuuskan käyttö kasvussa

Tupakan lisäksi viranomaiset ovat olleet huolissaan suomalaisten nuuskan käytöstä, joka on lisääntynyt vuoden 2005 jälkeen. Nuuskan myynti on EU:ssa sallittua vain Ruotsissa ja laivoissa Ruotsin aluevesillä.

Savolalle nykykäytäntö riittää, mutta Peltonen olisi valmis kieltämään nuuskan käytön kaikissa Pohjoismaissa.

Tupakan korvikkeena markkinoitu ja esimerkiksi ravintoloissa yleistynyt sähkötupakka jakaa sekin mielipiteitä.

”Olen kuullut, että sähkötupakka on hyvä keino savukkeista irtipääsemiseksi. Sen saantia yleisemmin markkinoille pitäisi tutkia ”, sanoo Savola.

”Tupakasta kannattaa päästä kokonaan eroon. En ymmärrä siirtymistä sähkötupakkaan enkä sallisi sitäkään savuttomissa tiloissa”, tähdentää Peltonen.

Tupakkapaikat Arkadianmäellä

Eduskunnassa on ulkona tupakointipaikat ja kellarikäytävillä myös pari puhelinkopin kokoista tupakkakoppia.

Edustajista kumpikaan ei ole kuullut Arkadianmäellä kerrottavan sankaritarinoita tupakanpolton lopettamisesta.

Savola sanoo aikoinaan kokeilleensa tupakointia, mutta ei kannusta siihen ketään.

Peltonen on puolestaan aina ollut savuton ja sanoo kärsivänsä tupakansavusta toistenkin polttaessa.

RIKU-MATTI AKKANEN

PAIKANNIMI KERTOO

Maan ruumiinosia

Ihmiset voivat asua Joensuussa, Järvenpäässä tai Koskenkorvalla, eikä sitä pidetä outona. Jos ajattelee nimiä tarkemmin, niin paikathan kuulostavat suorastaan äiti Maan ruumiinosilta.

Pää tarkoittaa ruumiinosan lisäksi äärtä, alkua tai loppua. Talonnimet Pellonpää ja Mäenpää kertovat, missä talo sijaitsee. Niemellä on nokka tai nenä, ja Jyväskylässä on peräti Nenäinniemi.

Koskenkorva on niitä paikannimiä, jotka elävät elämäänsä tuotteena. Jos ollaan kosken korvassa, ollaan lähellä koskea. On myös Sillankorvaa, Lähteenkorvaa ja Portinkorvaa.

Polvi-nimiä on annettu paikoille, joissa joki tekee mutkan eli polvekkeen. Varpaisjärven nimi ei liity varpaisiin vaan varvikkoon tai lehdeksiin.

Seläksi sanotaan suurta saaretonta vesialuetta tai maankohoumaa. Suomella on oma selkänsä ja Käsivarsikin, mutta navat on varattu maapallolle.

Jotkut paikat näyttäisivät ääntelevän. Huutokosken nimi voi viitata kosken epätavallisen kovaan kohinaan. Monilla huuto-alkuisilla paikoilla on huudettu venettä vastarannalta.

Yli-Iin Metelinkirkko ja Oulujärven Metelinniemi eivät välttämättä liity möykkäämiseen. Monet meteli-paikat ovat korkeita kivikkoisia paikkoja. Nimien taustalla voi olla vanha uskomus salaperäisestä metelinkansasta, hiisien sukulaisista, jotka olisivat kasanneet kivet.

TOPI LINJAMA

Myllymuksujen äiti tekee pehmeiden arvojen bisnestä

Myllymuksut Oy:n tekstiilituotteet valloittavat Juupajoelta käsin Suomea ja Eurooppaa. Yrittäjä Johanna Putkonen kasvattaa avainlippuyritystään tunteella ja maalaisjärjellä.

JAANA KANKAANPÄÄ

Yrittäjä Johanna Putkonen ei kangistu kaavoihin, vaan palaa mielellään välillä toimiston puolelta käytännön työn pariin. ”Leikkaan äitiyspakkauksen tuotteet pitkälti itse.”

JUUPAJOKI

Rantalan tilan punainen vanha navetta elää uutta elämää Myllymuksujen puotina. Toimiston kahvipöytään on katettu 11-vuotiaan tyttären **Jenny Kopran** leipoma vadelmapiirakka ja pikkusuolaista.

”Hän halusi leipoa itse kun kuuli, että tulossa on vieraita.”

Välillä 9-vuotias **Juuso Kopra** pyörähtää kysymässä äidiltä, saako mennä kaverille kylään.

”Tämmöistä tämä on”, toteaa yrittäjä **Johanna Putkonen** hymyillen.

”Vaikka en ole läsnä, olen kuitenkin hyvin lähellä.”

Pehmeät arvot ja määrätietoinen liiketoiminta kohtaavat sulassa sovussa. Putkonen on kasvattanut Myllymuksut Oy:stä menestystarinan kolmen lapsensa rinnalla.

Yrittäjäksi odotusaikana

Alkusysäyksestä Putkonen kiittää naapurin innokasta nuorta äitiä **Heli Kurjasta**, joka pyysi tekemään kestovaippoja lapselleen. Ompelu oli silloin vielä harrastus.

”Isäni on kuitenkin ollut tekstiilialalla koko ikänsä, joten sitä kautta tämä on verenperintöä.”

Myllymuksut näki päivänvalon 2004 Putkosen odottaessa kuopustaan kahdeksannella viikolla.

Samoihin aikoihin Kurjanen perusti Lunette Oy:nsä, joten aloittelevat yrittäjät vaihtelivatkin ajatuksia usein lastenvaunuja työnnellen.

”Vanhemmat lapset olivat silloin vasta kahden ja kolmen ikäisiä, joten ensimmäiset vuodet menivät kyllä melkoisessa huiskeessa”, Putkonen nauraa.

”Kai pitää olla vähän hullu, että tähän ryhtyy.”

Mukaan äitiyspakkaukseen

Aluksi Putkonen teki itse pitkää päivää ompelukoneen ääressä.

Yhden naisen toiminimi on sittemmin kasvanut osakeyhtiöksi, joka työllistää myyntihenkilöiden ja suunnittelijan lisäksi kaksi ompelijaa. Alihankkijoita on 7–10.

”Meillä on alihankkijoita Orivedellä, Ruovedellä, Tampereella ja Sievissä. Pyrimme toki siihen, että kaikki löytyisivät mahdollisimman läheltä, mutta aina se ei onnistu.”

Tuoteperhe on laajentunut kestovaipoista lastenvaatteisiin, kangassiteisiin sekä odotus- ja imetysajan tekstiileihin.

Kasvukäyrä pyrähti jyrkkään nousuun viitisen vuotta sitten, kun Myllymuksut pääsi S-ryhmän kauppojen hyllyille.

Kankaiset taskuvaipat, taittoimut ja liivinsuojat valittiin Kelan äitiyspakkaukseen kaksi vuotta sitten.

”Se on ehkä parasta mitä tämän alan yritys voi saavuttaa Suomessa.”

Verkkokauppa ulkomaille kasvaa koko ajan. Tilauksia lähtee varsinkin Saksaan, Belgiaan, Hollantiin, Ruotsiin ja Norjaan.

”Paljon on ollut kiinnostusta myös Tšekissä, mikä on ollut yllättävää.”

Kotimaisuuteen luottaen

Avainlippua kantava yritys on alusta asti liputtanut kotimaisuuden puolesta.

”Käytämme kotimaisia materiaaleja niin pitkälle kuin ikinä pystymme.”

Myllymuksut Oy sai Allergia- ja Astmaliiton myöntämän Allergiatunnuksen kangasvaipoille, liivinsuojille ja kankaisille terveyssiteille ensimmäisenä Suomessa. Ympäristökysymykset otetaan huomioon niin raaka-aineissa, valmistuksessa kuin pakkauksissakin.

”En halua mennä sieltä mistä aita on matalin”, Putkonen painottaa.

”Pyrin luotsaamaan yritystä suoraselkäisen rehellisesti, että voin nukkua yöni rauhassa. Voin oikeasti seistä tuotteiden takana, kun tiedän mistä ja miten ne ovat tehty.”

Myllymuksujen ”äiti” kuvailee itseään periksiantamattomaksi käytännön ihmiseksi.

”Luonteelleni sopii erityisen hyvin se, että tartutaan tuumasta toimeen.”

Tekemisen keskellä tilaa on oltava myös luovalle liihottelulle.

”Tässä eletään aika tunteella. Toki täytyy olla myös pitkäjänteisiä suunnitelmia, ei tämän kokoisessa yrityksessä voi mennä vaan tukka putkella ideasta toiseen.”

Posti ja rahti kulkevat

Putkosen mielestä maalla yrittäminen ei ole kummallisempaa kuin muuallakaan. Alkua toki helpotti se, että tilat löytyivät omasta takaa.

”Sijainnilla ei kuitenkaan ole meidän kannalta merkitystä, koska toimimme verkossa. Eihän tässä olla missään erämaassa, vaan aika hyvien liikenneyhteyksien varrella. Posti ja rahtiliikenne kulkevat.”

Maalaismaisemassa on tietysti oma viehätyksensä.

”Voi kesällä katsella kun järvi liplattaa ja aurinko paistaa. Tunnelma on ihan erilainen kuin jossain teollisuusalueella.”

Muutaman kymmenen metrin työmatka on auttanut myös perheen ja yrittämisen yhteensovittamisessa.

”Tottakai se vaatii myös perheeltä sopeutumista kun äidin työaika ei ole kahdeksasta neljään. Onneksi mieheni on osallistunut paljon lastenhoitoon ja kantanut vastuuta kodista.”

HENNA VAINIO

Tuotteiden takana on aina ihminen, ei pelkkä kone. Rauni Järvinen leikkaa vaippakangasta.

Kestovaippojen pirteät unisex -kuosit sopivat niin tytöille kuin pojillekin.

Myllymuksujen tuotteet tehdään mahdollisimman pitkälle kotimaassa.

Kestovaippa säästää luontoa ja kukkaroa.

Retrobuumi näkyy lastenvaatteissa.

Veikeä siilimyssy kuvastaa Myllymuksujen henkeä. ”Tärkeintä on omat ideat, jotka syntyvät yleensä yhdessä porukalla. Muita ei lähdetä matkimaan.”

Myllymuksujen malleissa suositaan yksinkertaisuutta. ”Pääpaino on kankaissa ja omissa printeissämme”, Johanna Putkonen kuvailee.

Pestävät pikkuhousunsuojat piristävät väreillään.

Tässä eletään aika tunteella. Toki täytyy olla myös pitkäjänteisiä suunnitelmia, ei tämän kokoisessa yrityksessä voi mennä vaan tukka putkella ideasta toiseen.

JOHANNA PUTKONEN

Kestovaippa kotiutui vauvaperheisiin

Kestovaipat kasvattavat suosiotaan vuosi vuodelta. Kyse ei ole enää vain vannoutuneiden ekointoilijoiden eturintamasta, vaan ”kestoilu” on arkea myös tavallisissa perheissä.

”Nuoret parikymppiset äidit ovat entistä ympäristötietoisempia ja ennakkoluulottomampia. Heille on jo itsestään selvää käyttää kestovaippoja”, Myllymuksut Oy:n yrittäjä **Johanna Putkonen** vahvistaa.

Suosiota on siivittänyt se, että materiaalit ja käyttömukavuus ovat kehittyneet huimasti tällä vuosituhannella. Merkeissä ja malleissa on valinnanvaraa ja netistä löytyy myös tee-se-itse-ohjeita näppäräsormisille.

”Tilanne ei ole enää niin kuin ennen vanhaan, että vaihtoehtona oli vain h-muovi ja harso. On huomattu, ettei kestovaippa olekaan niin hankala käyttää kuin kuvitellaan.”

Myös maailmalta kantautuneet myrkkykohut ovat lisänneet kiinnostusta.

”Asiakaskuntamme koostuu aika tiedostavista kuluttajista. Hyvin tarkkoja ollaan tänä päivänä esimerkiksi käytetyistä väriaineista ja kankaiden sertifikaateista.”

HENNA VAINIO

FAKTAT

Säästön paikka

Lapsi tuottaa vaippaikänsä aikana kertakäyttövaippoina noin 1 500 kiloa jätettä.

Pesukoneessa pestävien kestovaippojen osa-aikainenkin käyttö vähentää merkittävästi kaatopaikkojen jätekuormaa.

Säästöä tulee myös kustannuksissa. Halvimmillaan yhden lapsen kestovaipat maksavat noin 120 euroa.

Hyvin huollettuja kestovaippoja voi kierrättää lapselta toiselle.

Kestovaipat sopivat myös herkkäihoisille ja allergisille vauvoille.

Lisätietoja: www.kestovaippainfo.fi, www.kestovaippayhdistys.fi.